

INSTRUKCE OHLEDNĚ POSTUPU V PŘÍPADECH ŽÁDOSTÍ O VYSTOUPENÍ Z CÍRKVE

Právní dispozice

Čl. 1. Křtem se člověk stává členem Kristovy církve, která je v tomto světě ustavená a uspořádaná jako společnost, je uskutečněna katolickou církví, řízenou nástupcem Petrovým a biskupy ve společenství s ním. Člověk se křtem v církvi stává osobou s povinnostmi a právy. Práva mu přísluší podle jeho postavení, pokud je v církevním společenství katolické církve a pokud tomu nebrání zákonný trest (kán. 11; 96 a 204 CIC).

Čl. 2. Osoba, která dovršila osmnáctý rok věku, je zletilá a je plně způsobilá k právnímu jednání. Mladší osoba je nezletilá, přičemž je co do právního jednání podřízena moci rodičů nebo opatrovníků (viz kán. 97; 98 CIC). Osoba po dovršení 16 let věku podléhá církevním trestům (kán. 1323 °1), při zachování ustanovení kán. 1323 °2–7.

Čl. 3. Věřící, i když vyjádří formálním úkonem vůle, že chtějí odpadnout od společenství církve, jsou i nadále vázáni církevními zákony ohledně formy uzavření manželství (viz kán. 1117 CIC), požadavku dispenze od překážky různosti náboženství (viz kán. 1086 CIC) a požadavku dovolení smíšeného manželství (viz kán. 1124 CIC a Benedikt XVI., Apoštolský list motu proprio *Omnium in mentem* z 26. října 2009).

Čl. 4. Pro naplnění skutečnosti formálního úkonu odpadu od církve, který je fakticky odmítnutím společenství s členy církve (schizma), přičemž v této souvislosti se může jednat rovněž o odpad od křesťanské víry (apostaze) či o popírání některé pravdy (hereze), je nezbytné, aby byly splněny následující podmínky:

- § 1. musí se jednat o vnitřní rozhodnutí vystoupit z katolické církve, nikoliv tedy pouze o důvody druhotné (např. neplacení daní);
- § 2. musí se jednat o vnější a věrohodné prohlášení tohoto rozhodnutí;
- § 3. musí být toto rozhodnutí přijato ze strany kompetentní církevní autority.

Čl. 5. Pokud osoba s jistotou při splnění výše uvedených podmínek prohlašuje skutečnosti schizmatu, apostaze či hereze, potom upadá do exkomunikace, která nastupuje bez rozhodnutí představeného (kán. 1364 § 1, CIC), přičemž z hlediska morálního je již velmi významné samotné vnitřní rozhodnutí, a to i tehdy, pokud nebylo navenek nijak projevováno, nicméně z hlediska právního platí, že čistě vnitřní úkony nemají právní důsledky.

Čl. 6. Skutečnost nastoupeného trestu z důvodu právní a faktické jistoty pro společné dobro církve je třeba deklarovat kompetentní církevní autoritou (viz kán. 1342 CIC).

Čl. 7. Exkomunikovanému se zakazuje:

- § 1. jakákoliv účast formou služby při mši a všech ostatních bohoslužbách;
- § 2. udělovat svátosti a svátostiny a přijímat svátosti;
- § 3. zastávat kterýkoliv církevní úřad, službu, úkol nebo konat úkony z moci řízení (viz kán. 1331 CIC);
- § 4. uzavření církevního sňatku bez dovolení ordináře (viz kán. 1071 CIC);
- § 5. církevní pohřeb, pokud před smrtí neprojevil nějaké známky kajičnosti (viz kán. 1184 § 2 CIC).

Postup při projednávání

Čl. 8. Osoba, která chce vystoupit z církve, předloží svoji žádost vlastnímu faráři nebo příslušnému děkanovi podle místa kanonického bydliště. Forma žádosti může být jak osobní, tak písemná (dopisem, e-mailem apod.).

Čl. 9. Za žádost o vystoupení z církve se má i takové vyjádření, které implicitně požaduje ukončení příslušnosti v římskokatolické církvi (např. oznámení přistoupení k islámu, oznámení křtu v jiném církevním společenství).

Čl. 10. Žádost o vyloučení z církve podá ochránce spravedlnosti, a to v případech, které jsou veřejně známé a působí zmatek či pohoršení mezi věřícími.

Čl. 11. Pokud žádost nebyla dána přímo děkanovi, předá příslušný farář žadatelovu žádost o vystoupení děkanovi děkanství, do kterého náleží žadatelova farnost. Děkan si po obdržení žádosti buď sám pozve žadatele k osobnímu setkání za účelem projednání jeho žádosti, nebo pověří k projednání některého schopného kněze svého děkanství, který jedná na místě děkana.

Čl. 12. Při projednávání děkan či jím pověřený kněz žadateli objasní závažnost jeho žádosti a zjistí, zda nežádá o vystoupení z církve pouze na základě druhotných důvodů. O skutečnosti, že žadatel byl informován o závažnosti své žádosti a jejích důsledků, se pořídí písemný záznam a podepíše se. Pro tento záznam se použije předepsaný formulář o vyloučení z církve.

Čl. 13. V případě, že se žadatel odmítá setkat s děkanem nebo jím pověřeným knězem, tento ho upozorní, že bez vnějšího a věrohodného prohlášení před církevní autoritou jeho žádost nemá opodstatnění a nemůže být tedy přijata.

Čl. 14. Pokud žadatel i po důkladném seznámení s následky své žádosti trvá na vystoupení z církve, děkan či jím pověřený kněz vyplní spolu s ním předepsaný formulář, žadatel ho podepíše a děkan či jím pověřený kněz ho zašle místnímu ordináři. Při jednání děkan či jím pověřený kněz postupuje vlídně a klidně vzhledem k delikátnosti situace.

Čl. 15. Místní ordinář posoudí, zda jsou splněny právní i pastorační předpoklady, a v případě, že se tak stalo, deklaruje skutečnost vyloučení žadatele ze společenství církve a přikáže zapsat do matriky křtu upadnutí do trestu exkomunikace z důvodu schizmatu, apostaze či hereze.

Čl. 16. V případě pochybnosti ohledně naplnění právních a pastoračních předpokladů ordinář rozhodne, aby děkan s žadatelem opětovně promluvil, nebo s ním pohovoří sám, či pověří jiného, aby s ním záležitost projednal.

Čl. 17. Po obdržení deklarace ze strany místního ordináře oznámí děkan či jím pověřený kněz žadateli skutečnost vyloučení z církve a zajistí zapsání této skutečnosti do matriky pokřtěných. Děkan či jím pověřený kněz nezapomene žadateli sdělit, že může být znovu přijat do církve, která ho neopustila, ale stále se za něho u Boha přimlouvá.

Čl. 18. Pokud vyloučený žádá písemné potvrzení o skutečnosti vyloučení z církve, děkan či jím pověřený kněz mu vystaví potvrzení s tímto textem:

Potvrzujeme, že pan/paní ... (jméno a příjmení), nar. ... (datum narození), se ke dni ... (datum podpisu na formuláři) s plným vědomím a dobrovolně vyloučil/a ze společenství římskokatolické církve, což bylo úředně deklarováno dne ... (datum podpisu ordináře).

Čl. 19. Pokud za nezletilou osobu žádají rodiče nebo opatrovník, aby byla vyloučena z církve, příslušný duchovní zapíše do matriky pokřtěných poznámku, že rodiče nebo opatrovník požádal o vyloučení z církve, s uvedením místa a data. Pokud nezletilá osoba dosáhla čtrnácti let věku, vyžaduje se její písemný souhlas s žádostí rodičů nebo opatrovníka. Po dosažení osmnácti let, kdy se osoba stane zletilou, se doporučuje, aby ji vlastní farář vyzval, aby se k žádosti svých rodičů či zákonných zástupců vyjádřila. Je vhodné, aby dotaz byl učiněn například na začátku přípravy k biřmování ve farnosti nebo pokud vyloučený z církve sám požádá o potvrzení o křtu.

Čl. 20. Požaduje-li dříve vyloučený z církve návrat do plného společenství církve, postupuje se analogicky jako při vyloučení. Žadatel o návrat prohlásí před církevní autoritou svoje rozhodnutí, děkan či vlastní farář žadatele napíše žádost ordináři a ten určí další postup jako sněti exkomunikace, určení pokání, přípravu na svátosti, udělení svátosti biřmování, konvalidaci či sanaci manželství. Pro tento úkon se použije předepsaný formulář o přijetí do římskokatolické církve.

Čl. 21. K provedení úkonů, které dle čl. 15–20 koná místní ordinář, je zplnomocněn soudní vikář, ustanovený místním ordinářem.

Čl. 22. Vzhledem k tomu, že skutečnost vyloučení z církve se zapisuje do knihy pokřtěných, nevyžaduje se, aby ve farnostech byly vedeny knihy náboženských změn. Křty platné v jiných církvích budou po přestupu do římskokatolické církve zapsány do knihy pokřtěných a potvrzení o křtu bude vydáváno dle tohoto zápisu.

Závěr

Čl. 23. Tato instrukce se schvaluje *ad experimentum* na dobu deseti let od data podepsání.

V Brně dne 15. 11. 2013

Č. j.: Ep/0996/13

L. S.

*Mons. ThLic. Vojtěch Cikrle
diecézní biskup brněnský*

*Ing. Jiří Doffek, Ph.D.
kancléř*